

Paulina Milewska^(a), Magdalena Kokosińska^(a), Justyna Zawada^(b)

„Learn, Share, Act, Bridge Borders” – warsztaty EAHIL 2019

„Learn, Share, Act, Bridge Borders” – EAHIL workshop 2019

a) Information and Library Center, Medical University of Łódź, Poland

b) Main Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence to: justyna.zawada@umed.wroc.pl

STRESZCZENIE: Każdego roku stowarzyszenie EAHIL organizuje konferencję albo warsztaty poświęcone zagadnieniom bibliotekarstwa medycznego. W roku 2019 warsztaty odbyły się w Bazylei (Szwajcaria) i były okazją nie tylko do nawiązania międzynarodowych znajomości, ale także do podwyższenia kwalifikacji zawodowych, zdobycia nowej wiedzy i poszerzenia wiedzy już posiadanej. Artykuł przedstawia pokrótce działalność EAHIL oraz charakterystykę samych konferencji, jest również sprawozdaniem z warsztatów, w których brały udział trzy przedstawicielki polskich bibliotek medycznych.

SUMMARY: Each year an EAHIL conference or workshop on medical librarianship is organised. In 2019 a workshop took place in Basel, Switzerland and offered us a chance to network and establish new relations as well as to improve our professional skills, acquire new knowledge and broaden our views. The article briefly presents EAHIL activity and annual EAHIL events. It also reviews EAHIL Workshop 2019, in which three Polish medical librarians took part.

KEYWORDS: EAHIL, medical libraries, EAHIL workshop, professional skills, professional qualifications, worldwide librarianship, LIS education

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license.

STOWARZYSZENIE EAHIL

Stowarzyszenie EAHIL – European Association for Health Information and Libraries – powstało w drugiej połowie lat 80. XX w. w odpowiedzi na rosnącą potrzebę stałego kontaktu, wspólnego podnoszenia kwalifikacji oraz współpracy między bibliotekami i bibliotekarzami medycznymi w Europie. Działalność stowarzyszenia zainicjowała Pierwsza Europejska Konferencja Bibliotek Medycznych, która odbyła się w Brukseli w 1986 r. [1, 2], a formalne powołanie EAHIL pod patronatem Rady Europy nastąpiło rok później, podczas 53. Konferencji IFLA w Brighton w Wielkiej Brytanii [3-5]. Stowarzyszenie początkowo zrzeszało ok. 300 członków z 25 krajów, natomiast dziś do EAHIL należy ok. 1800 osób z ponad 60 krajów, w tym 31 z Polski [6].

Głównym celem EAHIL jest podniesienie poziomu usług świadczonych w europejskich bibliotekach medycznych poprzez umożliwianie ustawicznego rozwoju zawodowego bibliotekarzy, a także wspieranie międzynarodowej współpracy i wymiany doświadczeń. Do form realizacji tego założenia należą: coroczne spotkania w formie konferencji lub warsztatów, kwartalnik „Journal of EAHIL”, działalność członków

stowarzyszenia w ramach grup specjalistycznych SIG (*special interest group*) oraz komunikacja prowadzona za pomocą mediów elektronicznych. Stowarzyszenie kładzie szczególny nacisk na wypracowanie wysokich standardów profesji oraz budowanie relacji z bibliotekami i bibliotekarzami medycznymi z Europy Wschodniej i Centralnej. EAHIL jest również reprezentantem europejskich bibliotek i bibliotekarzy medycznych w instytucjach ogólnoeuropejskich i w Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) [7].

Działalność EAHIL nie ogranicza się do krajów europejskich – stowarzyszenie aktywnie współpracuje z podobnymi organizacjami regionalnymi i ogólnosiątkowymi: Association for Health Information and Libraries in Africa (AHILA – Afryka); Health Libraries Australia (HLA – Australia); Canadian Health Libraries Association/Association des bibliothèques de la santé du Canada (CHLA – Kanada); Medical Library Association (MLA – Stany Zjednoczone); Taiwan Medical Library Association (TMLA – Tajwan); International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA); Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche/Association of European Research Libraries (LIBER) [7, 8].

Na konferencjach i warsztatach EAHIL obecni są przedstawiciele wymienionych organizacji, a także inni uczestnicy z krajów pozaeuropejskich [8]. Warto również zaznaczyć, że członkostwo w EAHIL nie wiąże się z żadną opłatą [9]. Rejestracja nowych członków odbywa się poprzez formularz online [10], dostępny na stronie internetowej stowarzyszenia.

Działalnością stowarzyszenia kieruje zarząd (Executive Board), w którego skład wchodzi: prezydent (President), poprzedni prezydent (Past President), wiceprezydent (Vice President), skarbnik (Treasurer), sekretarz honorowy (Honorary Secretary) i od dwóch do czterech innych członków [7]. Organem doradczym zarządu jest Rada EAHIL (Council of EAHIL), złożona z przedstawicieli krajów członkowskich Rady Europy, rekrutujących się spośród wszystkich członków EAHIL. Członkowie Rady EAHIL pełnią funkcję przedstawicieli swoich krajów na forum EAHIL i łączników między stowarzyszeniem a jego członkami w danym kraju [11].

Grupy specjalistyczne koncentrują swoje działania na wybranym obszarze tematycznym. Obecnie w ramach EAHIL działa sześć grup SIG: TrEDMIL – Training, Education and Development Group; Evaluation and Metrics Group; PHIG – Public Health Information Group; EAHIL-Pharma – Pharmaceutical Information Group; MeSH Information Group; EVLG – European Veterinaries Libraries Group [12].

KONFERENCJE I WARSZTATY EAHIL

Coroczne spotkania członków stowarzyszenia odbywają się od ponad 20 lat. Dotychczas zorganizowanych zostało 16 konferencji i 13 warsztatów w 20 różnych państwach Europy i 25 miastach [13]. W 2007 r. warsztaty EAHIL gościły w Krakowie – organizatorami były Biblioteka Medyczna Uniwersytetu Jagiellońskiego i Zakład Informacji Naukowej Instytutu Zdrowia Publicznego Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego [14]. W 2020 r. członkowie stowarzyszenia ponownie zawitają do Polski – kolejna konferencja EAHIL odbędzie się w Łodzi; organizatorami są Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Fundacja dla Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi [15].

Konferencje i warsztaty EAHIL odbywają się od wielu lat naprzemiennie: w jednym roku konferencja, w następnym – warsztaty. W trakcie konferencji odbywa się więcej sesji plenarnych i prezentacji panelowych, natomiast w czasie warsztatów dominującą formą są szkolenia w małych grupach (*interactive workshops*). Każdemu wydarzeniu towarzyszą: blok dodatkowych kursów (*continuing education courses*, CEC), czyli kursów doskonalenia zawodowego, sesja plakatowa, a także zebranie Zarządu i Rady EAHIL oraz walne zebranie członków stowarzyszenia (*general assembly*).

EAHIL WORKSHOP 2019 „LEARN, SHARE, ACT, BRIDGE BORDERS”

Trzynaste warsztaty EAHIL odbyły się w dniach 17–20 czerwca 2019 r. w Bazylei, we wnętrzach Uniwersytetu Bazylejskiego. Organizatorzy wydarzenia (Local Organising Committee, LOC) reprezentowali różne instytucje naukowe w Szwajcarii: Uniwersytet w Lozannie, Uniwersytet Bazylejski, Uniwersytet Zuryjski, Uniwersytet w Bernie oraz szpital publiczny kantonu Solury (Solothurner Spitaler). Członkowie Międzynarodowego Komitetu Programowego (International Programme Committee, IPC) pochodzili z różnych rejonów Europy: Francji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Litwy, Niemiec, Norwegii, Szwajcarii, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Włoch.

Warsztaty cieszyły się ogromną popularnością i zgromadziły ponad 300 osób. W przypadku szkoleń budzących największe zainteresowanie organizatorzy zdecydowali się podnieść limit miejsc, aby umożliwić udział jak najliczniejszemu gronu chętnych. Uczestnicy EAHIL 2019 pochodzili z wielu państw Europy, a także z kilkunastu krajów pozaeuropejskich. Największa liczba uczestników przyjechała na warsztaty ze Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Holandii, Włoch, Norwegii oraz Irlandii. Spośród krajów pozaeuropejskich najsilniejszą reprezentację stanowili uczestnicy ze Stanów Zjednoczonych i Kanady. Reprezentowane były również Australia, Chiny, Katar, Nowa Zelandia, RPA, Singapur, Zambia czy Zjednoczone Emiraty Arabskie.

Motto tegorocznych warsztatów EAHIL brzmiało: „Learn, Share, Act, Bridge Borders” (Ucz się, dziel się, działaj, łącz ponad granicami) – organizatorzy pragnęli zachęcić uczestników do wspólnego rozwijania wiedzy i kompetencji, podejmowania wspólnych działań oraz wykorzystania siły inspiracji czerpanej z dzielenia się wiedzą i doświadczeniem.

Każde z wystąpień i szkoleń wpisywało się w jeden z sześciu bloków tematycznych, wyłonionych przez IPC i LOC: „Roadmap of Our Profession”, „Technology Uptake”, „Ecology of Scholarly Communications”, „Impact and Assessment”, „Benchmarking and Advocacy” i „Evidence-Based Practice”.

W ramach bloku „Roadmap of Our Profession” (Plan działania dla naszego zawodu) organizatorzy pragnęli zwrócić uwagę na stałe rozszerzanie się zakresu kompetencji bibliotekarzy medycznych przy jednoczesnym ograniczaniu finansowania oraz konieczności udowodnienia znaczenia wykonywanej pracy czy istnienia bibliotek medycznych.

Blok „Technology Uptake” (Wykorzystanie technologii) prowokował do dyskusji o stosowaniu najnowszych rozwiązań technologicznych w bibliotekach (aplikacje, *text mining*, sztuczna inteligencja) oraz ich wpływie na pracę bibliotekarzy i usługi kierowane przez biblioteki do różnych typów od-

biorców (naukowców, studentów, pracowników służby zdrowia, pacjentów, ogółu społeczeństwa).

W obliczu szybkiego rozwoju ruchu na rzecz otwartości w nauce blok tematyczny „Ecology of Scholarly Communications” (Ekologia publikowania naukowego) odnosił się do uzasadnionych pytań o korzyści, jakie mogą stąd czerpać bibliotekarze, a także jaki wkład w komunikację naukową mogą wnieść – jak wesprzeć proces zwiększania widoczności i dostępności badań i publikacji naukowych oraz jak wspierać rozwój otwartych danych badawczych, zwłaszcza w modelu FAIR Data.

Tematyka bloku „Impact and Assessment” (Oddziaływanie i ewaluacja) koncentrowała się wokół zagadnień ewaluacji działalności naukowej: wskaźników bibliometrycznych i altmetrycznych, ich roli w instytucjach naukowych, wpływu bibliotekarzy na kształtowanie zasad ewaluacyjnych, funkcji wskaźników w otwartej nauce.

Blok „Benchmarking and Advocacy” (Analiza porównawcza i rzecznictwo) obejmował następujące zagadnienia: korzyści dla bibliotek i bibliotekarzy medycznych płynące z inicjatywy OA2020 (Open Access 2020 Initiative), promocję kompetencji i wiedzy eksperckiej bibliotekarzy oraz realne korzyści, jakie przynosi to instytucjom i społeczeństwu.

W bloku tematycznym „Evidence-Based Practice” (Praktyka oparta na dowodach naukowych) połączono zagadnienia medycyny opartej na dowodach (*evidence-based medicine*, EBM) i bibliotekarstwa opartego na dowodach (*evidence-based librarianship*, EBL). Poruszano kwestie systematycznych przeglądów literatury, systematycznego szukania literatury, stosowania nowych technologii i źródeł informacji naukowej (*data mining*, sztuczna inteligencja, nauka obywatelska) [16].

W czasie warsztatów odbyło się łącznie 11 kursów CEC i 36 szkoleń w formie *interactive workshops*. Przemowy otwierające wydarzenie wygłosili: prezydent EAHIL Maurella Della Seta, przewodniczący LOC Christoph Wehrmüller, dziekan Wydziału Medycznego Uniwersytetu Bazylejskiego prof. Primo Leo Schär oraz kierownik Wydziału Badań Klinicznych Szpitala Uniwersyteckiego prof. Christiane Pauli-Magnus. Uczestnicy warsztatów mogli również wysłuchać nagranej wiadomości, którą przekazał dyrektor generalny WHO dr Tedros Adhanom Ghebreyesus.

Warsztaty w Bazylei były też okazją do przeprowadzenia obowiązkowego spotkania Zarządu EAHIL i Rady EAHIL oraz walnego zebrania członków. Warsztatom towarzyszyły sesja plakatowa, specjalna sesja „EAHIL Basel escape game” i wystąpienia sponsorów: Karger, 2D4 Medical, Elsevier, Faculty of 1000, JoVE, NEJM, RSNA, Springer Nature, Third Iron, Wolters Kluwer.

Na zakończenie warsztatów odbyła się dyskusyjna sesja panelowa, w której wzięli udział zaproszeni przedstawiciele różnych środowisk: dyrektor Biblioteki Medycznej Uniwersytetu w Münster dr Oliver Obst, studentka III roku medycyny na Uniwersytecie Bazylejskim Tabea Stössel oraz pracownik Wydziału Medycznego Uniwersytetu Bazylejskiego dr Michael Wilde. Po ceremonii zamknięcia można było wziąć udział w jednej z sześciu wycieczek tematycznych, m.in. do Biblioteki Głównej Uniwersytetu Bazylejskiego, Biblioteki Medycznej, Muzeum Farmacji czy Ogrodu Botanicznego.

NASZ UDZIAŁ W WARSZTATACH EAHIL BASEL 2019

Podczas warsztatów miałyśmy okazję brać udział w szkoleniach, które umożliwiły nam pozyskanie nowej wiedzy i kompetencji. Dzięki dosyć szerokiemu zakresowi tematycznemu EAHIL Basel 2019 każdej z nas udało się wybrać najbardziej interesujące i przydatne w pracy zagadnienia do zgłębiania w formie warsztatowej. Bardzo dużym plusem była dbałość organizatorów (IPC) i trenerów o aktywizację uczestników, stosowanie różnych ciekawych form pracy grupowej czy indywidualnej. Udział w warsztatach dał nam też możliwość nawiązania nowych kontaktów w środowisku międzynarodowym.

PAULINA MILEWSKA

W ramach CEC uczestniczyłam w warsztatach „Tips and tricks for clinical librarians: success in an embedded role”, prowadzonych przez Toma Ropera i Igora Brbre. Podczas szkolenia prowadzący opowiedzieli o swoich doświadczeniach z pracy w charakterze bibliotekarzy klinicznych, czyli zatrudnionych w szpitalu. Głównym celem zajęć było omówienie zakresu świadczonych usług i organizacji pracy na takim stanowisku. Poznaliśmy wymagania i trudności związane z realizowaniem zadań dla lekarzy.

Omówione zostały też zagadnienia związane z rzecznictwem oraz kolejne kroki, które można podjąć, aby stanowiska bibliotekarzy klinicznych powołać w jednostkach niemających jeszcze takiego zespołu. Prowadzący wskazali racjonalne argumenty, które uzasadniają ponoszenie wydatków na usługi bibliotekarzy klinicznych. Potwierdzeniem efektywności tworzenia stanowisk bibliotekarzy w szpitalach są rezultaty ich codziennej praktyki. Argumentów dostarczają również wyniki badań – wskazujące na korzyści, jakie jednostka może odnieść dzięki wsparciu bibliotekarzy klinicznych [17]. W trakcie zajęć prowadzący bazowali także na aktywności uczestników, którzy brali udział w dyskusjach i wspólnie formułowali wnioski.

Spośród licznych *interactive workshops* wybrałam kilka szkoleń: „Teaching at scale: Effective methods of information skills development in large and diverse user populations.

A TeachMeet” (Fiona Brown, Marshall Dozier, Ruth Jenkins, Donna Watson); „Developing new leaders: Learn from the Canadian experience based upon a unique leadership institute presented by the Canadian Health Libraries Association” (Sandy Iverson, Miriam Ticoll); „Graphic medicine for health librarians: Developing & using comics for information resources” (Jane Burns, Anja Johansen, Idun Knutsdatter Østerdal); „Meaningful and strategic alignment: A roadmap for library success” (Mary Joan Tooeey); „Health libraries: Sharing through gaming” (Alicia Fátima Gómez-Sánchez, Gaétan Kerdelhue, Rebeca Isabel Gómez, Pablo Iriarte, Mar González-Cantalejo, Floriane S. Muller).

Warsztaty „Teaching at scale” zorganizowano w formie krótkich, trzyminutowych wystąpień bez slajdów. Uczestnicy mogli zaprezentować albo problem, albo rozwiązanie w zakresie uczenia użytkowników na skalę masową (głównie za pomocą różnych metod e-learningu). Po prezentacjach nastąpiła burza mózgów i dyskusja nad ciekawymi przykładami dobrych praktyk. Każdy z uczestników mógł dopisać własne uwagi do tez przedstawionych podczas wystąpień. Okazało się, że niezależnie od kraju czy instytucji wszyscy borykamy się z podobnymi problemami, a prezentowane rozwiązania i dobre praktyki z powodzeniem można wprowadzać w wielu miejscach.

W trakcie warsztatów „Developing new leaders” zaprezentowany został program kształcenia liderów przygotowany i przeprowadzony przez Canadian Health Libraries Association [18]. W ramach pracy w grupach uczestnicy wspólnie zastanawiali się nad zawartością merytoryczną kursu i sposobami prowadzenia zajęć dla osób, które chcą się doszkolić w zakresie przywództwa i zarządzania. Uczestnicy wypracowali pomysły na modyfikację struktury kanadyjskiego kursu. Mieli ponadto okazję przedyskutować, czy podobne programy wspierające kadry zarządzające w bibliotekach istnieją lub powinny istnieć w ich krajach.

Warsztaty „Graphic medicine [19] for health librarians” skupiały się na pokazaniu uczestnikom ciekawej formy popularyzowania zagadnień związanych z medycyną, jaką są komiksy tworzone dla pacjentów czy lekarzy, ale także dla szerokiego grona odbiorców. Wskazano na różnorodność tematów poruszanych w rysunkowych historiach – są to nierzadko tematy trudne, bolesne, związane z chorobą, a nawet śmiercią. Prowadzące omówiły terapeutyczny wpływ rysunku na zmagania osób cierpiących na różne schorzenia. Wskazały ponadto na aspekt popularyzowania wiedzy medycznej w lżejszej, łatwiejszej do przyswojenia formie. Uczestnicy mogli nie tylko zapoznać się z przykładami grafiki, ale też samodzielnie stworzyć rysunkowe postacie i krótki komiks.

Miałam również przyjemność uczestniczyć w dwóch warsztatach nagrodzonych podczas wydarzenia w Bazylei przez Zarząd EAHIL.

Warsztaty „Meaningful and strategic alignment” dotyczyły planowania strategicznego, które jest niezwykle istotnym elementem zarządzania, często pomijanym z braku czasu albo zainteresowania kadry bibliotecznej. Prowadząca w kilku prostych krokach wskazała, w jaki sposób efektywnie planować pracę biblioteki, na co zwracać uwagę i jak pracować z zespołem przy wyznaczaniu celów. Praca w grupach umożliwiła dyskusję na temat wyzwań, jakie stoją przed instytucjami reprezentowanymi przez uczestników. Własne cele można było opisać zgodnie z przedstawioną metodyką wyznaczania celów – SMART.

Podczas warsztatów „Health libraries: sharing through gaming” grupa bibliotekarzy – pasjonatów zaprezentowała efekt swoich wspólnych prac: grę karcianą. Powstała ona w celu ułatwienia komunikacji między bibliotekarzami i umożliwienia przedyskutowania codziennych problemów w przyjaznej, otwartej formie zabawy. To niezwykle narzędzie, oparte na popularnej grze „Bucket of Doom”, daje możliwość zmierzenia się z sytuacjami kryzysowymi w bezpiecznym otoczeniu i bez ryzyka ponoszenia konsekwencji złe podjętej decyzji. Karty z wydarzeniami odzwierciedlają codzienność pracy w bibliotece akademickiej, a karty reakcji prezentują wachlarz potencjalnych rozwiązań (w tym rozwiązań „magicznych”). Warsztaty były też okazją do integracji oraz do odkrycia i wykorzystania własnych pokładów kreatywności.

MAGDALENA KOKOSIŃSKA

W ramach CEC brałam udział w dwóch warsztatach. Pierwszy, zatytułowany „How to get the PDF (with or without the help of your library)?”, prowadzili wspólnie Guus van den Brekel i Robin Ottjes. Pierwsza część zajęć była wykładem połączonym z dyskusją uczestników, prezentacją różnych możliwości zdobycia pełnego tekstu publikacji naukowej z punktu widzenia użytkownika. Prowadzący przybliżyli różne narzędzia i źródła pozyskiwania PDF-ów artykułów naukowych, z którymi w praktyczny sposób zapoznaliśmy się w drugiej części zajęć. Każdy z uczestników miał laptopa lub tablet, w małych grupach testowaliśmy wszystko to, co wcześniej nam zaprezentowano. Kilka narzędzi, których dotąd nie znałam, wzbudziło moją ciekawość (np. wybrane rozszerzenia do przeglądarki), a kilka rozwiązań było tak oczywistych, że... wcześniej nie brałam ich pod uwagę. Z powodzeniem wykorzystam tę wiedzę we własnej pracy, ale także w pracy z czytelnikami poszukującymi pełnych tekstów – przykładowo gdy biblioteka nie ma już wykupionej subskrypcji danego czasopisma.

Drugi CEC zatytułowano „Developing an answerable question to design an effective search strategy”. Prelegentka – Mala Mann prowadziła zajęcia w sposób niezwykle zrozumiały i uporządkowany, co nawet osobom początkującym pozwoliło swobodnie i bez trudu śledzić tok rozumowania. Odpowiadała na wszystkie pytania i wątpliwości, podawała przykłady i przygotowała kilka prostych ćwiczeń, dzięki którym uczestnicy mogli opanować zasady formułowania pytania badawczego na potrzeby przeglądów systematycznych (*systematic reviews*). Część ćwiczeń należało wykonać w parach, co wymagało rozmów, dyskusji i wymiany doświadczeń.

W ramach głównego bloku warsztatowego wzięłam udział w pięciu spotkaniach: „Surveying the systematic review support landscape: A content analysis of LibGuides” (Katharine Alix Hayden, Zahra Premji, Helen Pethrick, Jennifer Lee, Heather Ganshorn); „Embedding knowledge in the transformation of healthcare: A manifesto” (Alison Turner, Suzanne Wilson, Anne Gray); „Better than presentation – workshop facilitating skills as new competencies for (health) library professionals. Introducing and testing interactive methods” (Ghislaine Declève, Karen Johanne Buset, Tuulevi Ovaska); „Support services for scientists: A brainstorming session” (Claudia Wöckel); „Graphic medicine for health librarians: Developing & using comics for information resources” (Jane Burns, Anja Johansen, Idun Knutsdatter Østerdal).

Wszystkie warsztaty łączyła konieczność współpracy zarówno z prowadzącym/prowadzącymi, jak i ze współuczestnikami. Pozwalało to na bardziej efektywną pracę, a równocześnie stanowiło trzon spotkania i logiczną realizację założeń zajęć warsztatowych. Uczestnicy mogli przedstawiać swoje doświadczenia, dzielić się nimi z kolegami i koleżankami z innych krajów, także pracującymi w szeroko pojętej branży usług medycznych (biblioteki uniwersyteckie i szpitalne, firmy medyczne, współpraca z klinicystami itp.).

Warsztaty „Surveying the systematic review support landscape” prowadziły Katharine Alix Hayden i Zahra Premji. Tematem zajęć były opracowywane przez bibliotekarzy przewodniki (LibGuides) dotyczące przeglądów systematycznych, a konkretnie – dobre praktyki w tym zakresie. Omówiono kilkanaście najlepszych (z punktu widzenia prowadzących) przewodników stworzonych przez biblioteki akademickie. LibGuides porównano pod kątem rodzaju zasobów i narzędzi zastosowanych do prezentacji treści, przedstawiono najciekawsze trendy i rozwiązania. Pracując w niewielkich grupach, analizowaliśmy podawane przykłady. Zastanawialiśmy się, czy bibliotekarze powinni testować stworzone przez siebie LibGuides z pomocą użytkowników, rozmawialiśmy na temat zawartości przewodników (czy powinna to być bardziej instrukcja, czy też informacja) oraz rodzajów zamieszczanych

zasobów (prezentacje, podcasty, testy). Bardzo podobało mi się wykorzystanie jednego z narzędzi (www.padlet.com) do wspólnej pracy całej grupy warsztatowej. Pozwoliło to na zebranie pomysłów wszystkich osób w jednym miejscu i obserwowanie propozycji na dużym ekranie w czasie rzeczywistym.

Kolejne warsztaty („Embedding knowledge in the transformation of healthcare”) podzielone były na dwie części, po 75 min każda. Skupiały się na współtworzeniu „manifestu” w celu zbadania i promowania roli biblioteki, wiedzy i specjalistów ds. informacji w obliczu zmian w opiece zdrowotnej na dużą skalę – przykładowo projektowania, dostarczania i wdrażania nowych modeli opieki. Po krótkim wprowadzeniu prowadzących uczestnicy mogli podzielić się swoim doświadczeniem, pracując w formule *knowledge café*. Wnioski, które wysnuła grupa warsztatowa, ujęte zostały w formie publicznej deklaracji (*manifesto*). Podkreślano przede wszystkim konieczność współpracy bibliotekarzy, rzecznictwa w sprawach bibliotek i ich pracowników, a także traktowania użytkownika (studenta, pracownika naukowego) jak partnera w projektach.

Trzecie warsztaty („Better than presentation”) również trwały 150 min i składały się z dwóch części. Prowadzące bardzo dbały o to, aby każdy z uczestników czuł się komfortowo w formule, którą wybrały – bardzo aktywnej, wykorzystującej wiele metod pracy z grupą. Mogliśmy przetestować na sobie kilka ciekawych sposobów prowadzenia interaktywnych warsztatów z użytkownikami, które są elementem pracy wielu bibliotekarzy. Każda z metod była testowana na bazie konkretnego zagadnienia, nad którym dyskutowaliśmy. Przedstawione metody i narzędzia z pewnością pozwolą na prowadzenie ciekawszych, bardziej angażujących zajęć na różnorodne tematy. Kompetencje uzyskane czy rozwinięte dzięki warsztatom mogą pomóc w rozwijaniu usług wraz z użytkownikami, z uwzględnieniem ich opinii i doświadczeń.

W trakcie warsztatów „Support services for scientists” omówiono nowe możliwości, jakimi dysponują bibliotekarze pomagający badaczom na poszczególnych etapach pracy, której celem jest publikacja dorobku naukowego. Prowadząca postawiła na pracę w grupach metodą burzy mózgów. Dyskutowaliśmy o nowych pomysłach, strategiach i możliwościach, biorąc pod uwagę m.in. badania nad literaturą i zarządzanie danymi badawczymi. Ciekawy zamysł stanowiło odwrócenie sytuacji: grupy miały wskazać najgorszą opcję (np. przy opracowywaniu katalogu online byłoby to usunięcie możliwości filtrowania wyników wyszukiwania), tak aby znaleźć nowe, lepsze rozwiązania (jak np. współpraca z użytkownikami w celu wyodrębnienia najbardziej przydatnych faset).

Podczas warsztatów „Graphic medicine for health librarians” prelegentki krótko przedstawiły historię komiksu medyczne-

go i powieści graficznych z zakresu medycyny, podkreślając ich rolę w procesie opieki nad pacjentem, wsparcia zarówno osoby chorej, jak i jej bliskich. *Graphic medicine* [19] jest połączeniem eseju naukowego z narracją wizualną. Może pomagać pacjentom i opiekunom w oswojeniu się z chorobą, w zrozumieniu różnych procesów, które zachodzą w organizmie i psychice człowieka, i w radzeniu sobie z sytuacją trudną, jaką niewątpliwie jest choroba, zwłaszcza ciężka. Na zajęciach mieliśmy możliwość obejrzenia kilku medycznych powieści graficznych, a także spróbowania swoich sił jako twórcy komiksów z zakresu medycyny.

JUSTYNA ZAWADA

W ramach bloku CEC uczestniczyłam w szkoleniu „Open access as an opportunity for health information professionals”, które prowadziły Alicia Fátima Gómez Sánchez i Rebeca Isabel Gómez. Celami szkolenia były poszerzenie wiedzy uczestników na temat modelu *open access* (OA) oraz przedyskutowanie aktualnej sytuacji bibliotek i znalezienie rozwiązań w kontekście otwartej nauki. Spotkanie rozpoczęło się od krótkiej gry planszowej „The Game of Open Access”, która pozwoliła na zainicjowanie dyskusji i zapoznanie się uczestników. Warto dodać, że sama gra jest dostępna w ramach licencji CC BY-NC 3.0 [20]. Pozostała część kursu była połączeniem prezentacji prowadzących i otwartych dyskusji lub krótkich zadań grupowych, a wśród poruszonych zagadnień znalazły się: OA 2020, Plan S, repozytoria OA, repozytoria instytucjonalne i tematyczne, modele i licencje OA, otwarta nauka (*open science*), *data management*, *open data* czy FAIR Data. Szkolenie w takiej formie stworzyło okazję do zaczerpnienia wiedzy od ekspertów oraz poznania doświadczeń i opinii bibliotekarzy z innych krajów.

Z kolei w ramach głównego bloku warsztatowego wzięłam udział w następujących szkoleniach: „Teaching at scale: Effective methods of information skills development in large and diverse user populations. A TeachMeet” (Fiona Brown, Marshall Dozier, Ruth Jenkins, Donna Watson); „Identifying research ideas in your day-to-day work” (Sandy Campbell); „Let’s work together on a publication strategy guideline” (Alicia Fátima Gómez Sánchez, Giuse Ardita, Valeria Scotti); „Health libraries: Sharing through gaming” (Alicia Fátima Gómez-Sánchez, Gaétan Kerdelhue, Rebeca Isabel Gómez, Pablo Iriarte, Mar González-Cantalejo, Floriane S. Muller); „Support services for scientists: A brainstorming session” (Claudia Wöckel); „Teaching evidence-based medicine: Acting on challenges, bridging disciplines, sharing solutions” (Catherine Pepper, T. Derek Halling, Margaret Foster).

Szkolenie „Teaching at scale” zostało przeprowadzone z wykorzystaniem bardzo ciekawej formuły trzyminutowych wy-

stąpień, podczas których uczestnicy mogli zasygnalizować jakiś problem lub podzielić się skutecznym rozwiązaniem. Po zakończeniu wystąpień uczestnicy spotkania wyrażali swoje opinie, podpowiadali rozwiązania lub zadawali szczegółowe pytania. Taka formuła umożliwiła w krótkim czasie poznanie i omówienie wielu różnych zagadnień dotyczących nauczania dużych grup odbiorców.

W ramach warsztatów „Identifying research ideas in your day-to-day work” Sandy Campbell w zorganizowany i bardzo praktyczny sposób pomogła uczestnikom spojrzeć na ich codzienną pracę oczami naukowca i pokazała, jak znaleźć dobry materiał do badań naukowych, eksperymentu czy publikacji z obszaru bibliotekoznawstwa i praktyki bibliotekarskiej. Wspólnie podjęliśmy próbę określenia tematów badawczych poprzez zidentyfikowanie luk, rozbieżności, pomylek, punktów stykowych lub zagadnień częściowo się pokrywających, jak również własnych pasji i zainteresowań. Jak podkreśliła prowadząca, pomysły na przedsięwzięcia badawcze można też znaleźć, korzystając z dotychczasowych doświadczeń własnych lub innych bibliotekarzy – poprzez kontynuowanie wcześniej rozpoczętych prac, przeprowadzenie badań jeszcze raz, ale w inny sposób czy spojrzenie na własną pracę z perspektywy współpracownika bądź przełożonego.

Celem warsztatów „Let’s work together on a publication strategy guideline” było stworzenie zarysu skutecznej strategii publikowania, którą bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej mogliby stosować w codziennej pracy, wspierając naukowców w dążeniu do zapewnienia jak najlepszej widoczności i cytowalności publikacji. W trakcie dyskusji poruszyliśmy różne tematy dotyczące poszczególnych elementów procesu publikowania: wskaźników bibliometrycznych, altmetrycznych, *impact factor*, cytowania, wyboru odpowiedniego czasopisma, drapieżnych wydawców, otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych.

Bardzo ciekawym elementem warsztatów było wykorzystanie narzędzia internetowego o nazwie Mentimeter, które służy do wizualizacji odpowiedzi na pytania i przeprowadzania quizów w czasie rzeczywistym w trakcie zajęć grupowych [21]. Prowadzące przygotowały wcześniej zestaw pytań otwartych i jednokrotnego wyboru, a podczas spotkania uczestnicy po zalogowaniu (anonimowym) zaznaczali lub wpisywali swoje odpowiedzi, których podsumowanie – w formie wykresów lub np. chmury słów – natychmiast wyświetlało się na ekranie rzutnika. Każdy mógł wyrazić opinię, a zarazem cała grupa mogła zobaczyć podsumowanie, co zachęcało do dalszej dyskusji. Jest to z pewnością narzędzie warte uwagi.

Zajęcia „Health libraries: sharing through gaming” stanowiły niezwykle ciekawe odstępstwo od tradycyjnej formuły warsz-

tatowej – zamiast prezentacji i zadań w podgrupach czy ogólnej dyskusji prowadzący przygotowali grę karcianą obejmującą tematy z zakresu bibliotekoznawstwa i praktyki bibliotekarskiej. Narzędzie zostało oparte na formule gry „Bucket of Doom”, w której gracze otrzymują karty z opisami sytuacji i muszą wymyślić rozwiązanie, korzystając z wylosowanych podpowiedzi [22]. Gra zdecydowanie porusza wyobraźnię i pobudza kreatywność, a dzięki zaadaptowaniu do realiów bibliotekarskich stwarza możliwość przeprowadzenia merytorycznej dyskusji w swobodny i zabawny sposób. Sama formuła może być inspiracją dla organizatorów zarówno spotkań służbowych, jak i szkoleń z zakresu informacji naukowej dla studentów.

Scenariusz warsztatów „Support services for scientists” bazował na pomysłach nazwanym *innovation digging* (wydobycie informacji), przedstawionym w książce *Innovation digging: ...oder systematische Ideenausgrabungen im Tal der verborgenen Suchfelder* autorstwa Benno van Aerssena i Tamera Kemeröza [23, 24]. Na początku spotkania prowadząca omówiła założenia metody, a następnie pozwoliła uczestnikom wypróbować ją poprzez praktyczne zadania grupowe, pokazujące poszczególne etapy *innovation digging*. Metoda ta pomaga wyjść poza dotychczasowe schematy myślenia, rozwinąć kreatywność i wprowadzić innowacje, co jest szczególnie potrzebne dzisiejszym bibliotekom medycznym.

Ostatnie warsztaty, w których wzięłam udział, czyli „Teaching evidence-based medicine”, dotyczyły medycyny opartej na dowodach naukowych (EBM). Na wstępie prowadząca przedstawiła założenia i przebieg projektu „Teaching EBM 2017”, zrealizowanego w ramach grantu w Stanach Zjednoczonych. Celami projektu były: zbadanie poziomu wiedzy i umiejętności absolwentów szkół medycznych w zakresie EBM, zidentyfikowanie problemów w nauczaniu EBM i opracowanie rozwiązań, a także określenie udziału bibliotekarzy w nauczaniu EBM. Przedstawiony projekt stanowił punkt wyjścia do dyskusji o barierach w nauczaniu EBM oraz wspólnego wypracowania strategii. Spotkanie było doskonałą okazją do wymiany doświadczeń i poznania zarówno realiów nauczania EBM w innych krajach, jak i skutecznych rozwiązań, które uczestnicy zastosowali w swoich instytucjach.

PODSUMOWANIE

Jesteśmy pod ogromnym wrażeniem warsztatów EAHIL Basel 2019 [25] – świetnej organizacji, bogatego programu, zaangażowania prowadzących i codziennej, życzliwej pomocy organizatorów. Podczas wydarzenia miałyśmy możliwość nie tylko wzięcia udziału w wielu profesjonalnych szkoleniach, pogłębienia wiedzy, zyskania nowej czy zdobycia kolejnych umiejętności, ale także nawiązania kontaktów z interesują-

cymi ludźmi z całego świata, poznania doświadczeń bibliotekarzy oraz sytuacji bibliotek w różnych krajach europejskich i pozaeuropejskich. Warsztaty były zarazem okazją do promowania przyszłorocznej konferencji, a co za tym idzie – Polski w ogóle. Rozmowy o EAHIL 2020 z kolegami i koleżankami z innych krajów pozwalały zacieśniać nowo nawiązane więzi. Zyskałyśmy również bezcenną możliwość obserwowania pracy LOC i rozmów z organizatorami na temat przygotowań do tak dużego międzynarodowego wydarzenia. Wszystkie cenne porady przyczynią się do lepszej organizacji konferencji EAHIL 2020, która odbędzie się w Łodzi w dniach 22–26 czerwca 2020 r. [15].

Jako członkinie stowarzyszenia EAHIL mogłyśmy poczuć się częścią większej wspólnoty – społeczności bibliotekarzy medycznych i specjalistów naukowej informacji medycznej – która przekracza granice polityczne i ekonomiczne. Bibliotekarze medycyjni w całej Europie i w wielu krajach poza naszym kontynentem stykają się z podobnymi sytuacjami, mierzą się z podobnymi wyzwaniami i często myślą podobnie, co sprawia, że wydarzenia takie jak konferencje i warsztaty EAHIL dają szansę na wspólne wypracowanie rozwiązań, pokonywanie problemów, przełamywanie barier i stawianie czoła nadchodzącym zmianom.

REFERENCE LIST

1. History of EAHIL [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 20.08.2019.] Available from: <http://eahil.eu/about-eahil/history-of-eahil/>
2. Grzędziewska E. EAHIL - Europejskie Stowarzyszenie ds. Informacji Medycznej i Bibliotek (konferencje i warsztaty). Forum Bibliotek Medycznych. 2008;1(1):488-95
3. Newsletter to European Health Librarians. 1987;(1)
4. Newsletter to European Health Librarians. 1987;(2)
5. Uryga A. European Association for Health Information & Libraries: wokół nowych przedsięwzięć oraz organizacji konferencji w Polsce. Forum Bibliotek Medycznych. 2008;1(2):361-8
6. EAHIL Membership [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 02.08.2019.] Available from: <http://eahil.eu/about-eahil/membership/>
7. EAHIL About [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 20.08.2019.] Available from: <http://eahil.eu/about-eahil/>
8. Niedźwiedzka B. European Association for Health Information and Libraries (EAHIL). Forum Bibliotek Medycznych. 2009;2(1):75-8
9. EAHIL Rules of Procedure [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 20.08.2019.] Available from: http://eahil.eu/wp-content/uploads/2015/03/rules_of_procedures.pdf

10. EAHIL Join EAHIL [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [Available from: <http://eahil.eu/join-eahil/#.XUIPH0fgqUk>]
11. EAHIL The Council [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 20.08.2019.] Available from: <http://eahil.eu/about-eahil/council/>
12. EAHIL Sub Groups [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 05.08.2019.] Available from: <http://eahil.eu/sig-2/>
13. EAHIL Events [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 20.08.2019.] Available from: <http://eahil.eu/events>
14. Niedźwiedzka B. Warsztaty European Association for Health Information and Libraries w 2007 roku w Krakowie. Forum Bibliotek Medycznych. 2009;2(1):335-7
15. EAHIL 2020 – Be Open Act Together [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 06.08.2019.] Available from: <https://eahil2020.wordpress.com/>
16. EAHIL Themes [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 08.08.2019.] Available from: <https://eahil2019.net/themes/>
17. Brettle A, Maden M, Payne C. The impact of clinical librarian services on patients and health care organisations. Health Info Libr J. 2016;33(2):100-20. doi: 10.1111/hir.12136
18. About the Leadership Institute [Internet]. CHLA/ABSC Leadership Institute; [cited 19.08.2019.] Available from: <https://www.chla-abscleadersinstitute.com/>
19. Graphic Medicine [Internet]. [cited 16.01.2020.] Available from: <https://www.graphicmedicine.org/>
20. McGuinn K, Spikin M. The Game of Open Access [Internet]. [cited 09.08.2019.] Available from: <http://eprints.hud.ac.uk/id/eprint/33874/>
21. Create interactive presentations, workshops, and meetings [Internet]. Mentimeter; [cited 12.08.2019.] Available from: <https://www.mentimeter.com/>
22. Dorney J. Bucket of Doom Review [Internet]. Zatu Games UK; [cited 12.08.2019.] Available from: <https://www.boardgame.co.uk/bucket-of-doom-review/>
23. van Aerssen B, Kemeröz T. Innovationdigging: ...oder systematische Ideenausgrabungen im Tal der verborgenen Suchfelder. Norderstedt: Books on Demand; 2013.
24. van Aerssen B, Kemeröz T. Innovationdigging (engl. Version). Norderstedt: Books on Demand; 2015.
25. EAHIL Photos [Internet]. EAHIL European Association for Health Information and Libraries; [cited 20.08.2019.] Available from: <https://eahil2019.net/photos/>

PAULINA MILEWSKA

Information and Library Center, Medical University of Łódź, Poland

Correspondence: paulina.milewska@umed.lodz.pl

ORCID: 0000-0002-4967-8766

Absolwentka bibliotekoznawstwa i komunikacji społecznej na Uniwersytecie Łódzkim, specjalistka ds. promocji, animatorka czytelnictwa, bibliotekarka, miejska rowerzystka. Autorka licznych artykułów (ponad 50 tekstów fachowych i naukowych), trenerka prowadząca warsztaty dla pracowników bibliotek, prelegentka na ponad 30 konferencjach ogólnopolskich. Obecnie pracuje w Centrum Informacyjno-Bibliotecznym Uniwersytetu Medycznego w Łodzi jako specjalistka ds. marketingu i w organizacji pozarządowej jako członkini zarządu Fundacji Fenomen, koordynatorka projektów bibliotecznych. Pomysłodawczyni i realizatorka kampanii Odjazdowy Bibliotekarz (od 2010 r.), Bicycool Library (od 2012 r.). Koordynatorka projektu „Biblioskan. Kontrola obywatelska w łódzkich bibliotekach publicznych” (od 2014 r.). Ma doświadczenie w PR i marketingu i w zarządzaniu projektami. Członek stowarzyszenia European Association for Health Information and Libraries (EAHIL) i Lokalnego Komitetu Organizacyjnego (Local Organising Committee) konferencji EAHIL 2020 w Łodzi.

MAGDALENA KOKOSIŃSKA

Information and Library Center, Medical University of Łódź, Poland

Correspondence: magdalena.kokosinska@umed.lodz.pl

ORCID: 0000-0002-8807-2337

Absolwentka bibliotekoznawstwa i komunikacji społecznej na Uniwersytecie Łódzkim oraz studiów podyplomowych „Nowe technologie w edytorstwie” na Uniwersytecie Wrocławskim. Pracownik Oddziału Informacji Naukowej i Obsługi Użytkowników, redaktor językowy, wolontariusz w bibliotekach różnego typu. Współorganizator łódzkiego rajdu Odjazdowy Bibliotekarz od jego pierwszej edycji. Zajmuje się obsługą użytkowników, szkoleniami czytelników, także anglojęzycznych, współpracuje przy pracach promujących Centrum Informacyjno-Biblioteczne UM w Łodzi. Laureatka stypendium 2019 EAHIL-EBSCO Scholarship. Członek stowarzyszenia

European Association for Health Information and Libraries (EAHIL) i Lokalnego Komitetu Organizacyjnego (Local Organising Committee) konferencji EAHIL 2020 w Łodzi.

JUSTYNA ZAWADA

Main Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence: justyna.zawada@umed.wroc.pl

ORCID: 0000-0002-5506-2183

Absolwentka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Pracuje w Oddziale Informacji Naukowej i Bibliografii w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Zajmuje się m.in. obsługą użytkowników oddziału, bibliometrią oraz szkoleniami i materiałami szkoleniowymi z zakresu naukowej informacji medycznej. Od lutego 2016 r. koordynator projektu Mendeley Institutional Edition na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu. Członek redakcji angielskojęzycznej serwisu EBIB. Członek stowarzyszenia European Association for Health Information and Libraries (EAHIL) i Lokalnego Komitetu Organizacyjnego (Local Organising Committee) konferencji EAHIL 2020 w Łodzi.